

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 6. Quomodo resolvatur actus fidei divinæ, & an Catholici in reddenda ratione suæ fidei, vitiosam circulationem admittant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

ter, plenè & absolute submittere divinæ auctoritati, & adherere super omnia mysterio proposito, præcisè propter summam infallibilitatem testimonii divini. 5. Denique, elicit actum fidei, quo intellectus ejus, auxilio gratiæ concomitantis, & habitum fidei, quando deest, suppletis, adjutus, adheret assensu super omnia certo veritati revelatæ, propter veracitatem & revelationem divinam, ibi sistendo.

Ex his facile apparet, quid contingeret in rustico, cui parochus rem aliquam, ut à Deo revelatam falsò proponeret: tunc enim rusticus haberet quidem, vel habere posset judicium speculativum de credibilitate rei, tanquam revelatæ, evidens evidentia morali respectiva, fundatum in auctoritate parochi, de cuius malitia vel inscitia, ut supponitur, ne levem quidem haberet suspicionem. At nec haberet, nec habere posset judicium practicè practicum de obligatione vel honestate credendi præcisè propter summam infallibilitatem testimonii divini; sicque nec haberet, nec habere posset piam voluntatem rem à parocho propositam credendi præcisè propter summam infallibilitatem testimonii divini. Unde tunc rem à parocho propositam non crederet, nec credere posset præcisè propter testimonium divinum existimatum, sed vel omnino non crederet, vel solum crederet propter auctoritatem parochi; proindeque tunc ad summam fidem humanam haberet.

Dices. Ad judicium practicè practicum de obligatione vel honestate credendi hic & nunc veritatem aliquam præcisè propter testimonium divinum, & à fortiori ad judicium speculativum de existentia vel credibilitate testimonii divini, evidens etiam evidentia morali absoluta, sufficit lumen naturale intellectus cum propositione motivorum credibilitatis. Ergo, &c. *Neg. ant. Probabis.* Ad utrumque judicium sufficit ut evidentia credibilitatis condignè & sicut oportet attingatur. Atqui hæc evidentia solo lumine naturali potest condignè & sicut oportet attingi, cum sit naturalis. Ergo, &c.

R. 1. neg. Quòd evidentia credibilitatis sit naturalis, & possit attingi solo lumine naturali: cum enim oriatur ex motivis credibilitatis, quæ sunt opera miraculosa & supernaturalia, supernaturalis est, & consequenter improporcionata intellectui sibi relicto, ac proinde non potest ab intellectu condignè attingi sine auxilio ipsum illustrante & elevante.

R. 2. Evidentiam credibilitatis sicut oportet perceptam sufficere cum concursu supernaturali, ad judicium speculativum de existentia vel saltem credibilitate testimonii divini, sed non sufficere ad judicium practicè practicum de obligatione vel honestate credendi hic & nunc super omnia præcisè propter testimonium divinum; & præter illam requiri novum auxilium illustrans intellectum circa obligationem & honestatem credendi hic & nunc super omnia præcisè propter veracitatem & revelationem divinam, ipsumque determinans ad judicandam obligationem & honestatem illam.

Dices. Si judicia illa supernaturalia sunt, per illa formaliter ad statum supernaturalem evehimur, & inchoamus supernaturalem vitam. Sed hoc est contra communem sensum Patrum & Doctorum, qui initium vitæ supernaturalis constituunt in fide. Ergo, &c. *R. Patres & Doctores,* cum initium vitæ supernaturalis constituunt in fide, intelligere fidem, non solitarie sumptam, sed sumptam cum pio credendi affectu, & judiciis supernaturalibus, quæ hunc affectum præcedunt; nam ex his omnibus actibus & ipso actu fidei resultat unum quoddam morale, quod est fundamentum & initium vitæ supernaturalis.

Dices. Ratio præcipua cur actus fidei divinæ sit supernaturalis, est, quia ordinatur ad meritum præmii supernaturalis, tanquam medium ad finem. At judicia, de quibus agitur, non sic ordinantur ad meritum præmii supernaturalis: cum enim sint actus necessarii, non possunt esse meritoria. Ergo, &c. *R. neg. maj.* Nam actus fidei divinæ supernaturalis est, quia versatur circa objectum suum modo quodam excellenti,

ad quem pertingere non potest natura cum solis virtutibus naturalibus. Propter eandem rationem judicia illa de quibus agitur, supernaturalia sunt: habent enim excellentem quemdam modum tendendi in objectum, cui impar est intellectus, nisi per auxilium indebitum illustretur, elevetur, & determinetur. Addo judicia illa ordinari ad meritum præmii supernaturalis, non quidem immediate & proximè, sed mediatè & remotè, quatenus per se ordinantur ad pium affectum credendi sicut oportet, & ad ipsum actum credendi, atque opera meritoria subsequutura.

Dices. Si judicia illa, de quibus agitur, supernaturalia sunt, sequitur esse aliquos actus supernaturales in hæreticis & infidelibus culpabiliter, quibus scilicet mysteria fidei proponuntur sufficienter ad credendum, & tamen non credunt. At hoc hoc est incredibile. Ergo, &c. *R. neg. min.* Non enim est incredibile, quòd hæretici & infideles culpabiliter, quibus sufficienter proponuntur mysteria nostræ fidei, ex speciali & misericorditer concessa ope Spiritus sancti, etiam invitati, convincantur per motiva credibilitatis, eaque condignè assint, atque judicent obligationem credendi hic & nunc super omnia propter summam infallibilitatem testimonii divini. Imò hoc planè consentaneum est summæ bonitati ac misericordiæ divinæ.

Hic tamen obiter observare juvat, ad hoc ut aliquis sit infidelis culpabiliter, non requiri, ut habeat judicia illa supernaturalia, de quibus loquimur, sed satis esse, si motiva credibilitatis sibi proposita rejiciat, aut nolit ea expendere, vel non inquirat cum tenetur inquirere. Hinc rectè ab Innocentio XI. damnata est hæc propositio: *Ab infidelitate excusabitur infidelis, non credens, ductus opinione minus probabili.* Sed contra id, quod supra notatum est, judicium de credibilitate revelationis, evidens evidentia tantum imperfecta & relativa, non esse supernaturale.

Dices ult. Hoc judicium, quamvis evidens evidentia tantum imperfecta & relativa, est cogitatio salutaris. Atqui, ut supra probatum est, omnis cogitatio salutaris superat vires naturæ, & nulla esse potest sine auxilio gratiæ. Ergo, &c. *R. hoc judicium non magis esse cogitationem salutarem, quam cogitatio salutaris est prima apprehensio revelationis propositæ, vel motivorum credibilitatis, & est omnino indifferens ad veritatem vel falsitatem, non solum ratione motivi, sed etiam ratione principii effectivi; tam enim potest esse de revelatione existimata, quam de vera. Neque per illud cogitatur sicut oportet ad credendum, sed solum per judicium subsequens practicè practicum, quo intellectus illustratus, elevatus & determinatus ab interiore gratia, judicat obligationem vel honestatem credendi firmissimè propter testimonium Dei. Quod judicium omnino infallibile est, non quidem ratione evidentiae credibilitatis, in qua fundatur, sed ratione principii affectivi, quatenus Spiritus sanctus non potest esse causa specialis actus falsi.*

ARTICULUS VI.

Quomodo resolvatur actus fidei divinæ, & an Catholicæ in reddenda ratione suæ fidei, vitiosam circulationem admittant.

Resolvere actum fidei est illum reducere in sua principia, hoc est, in ea, quæ ad illum producendum aliquo modo concurrunt. Unde cum varia variè concurrant ad productionem actus fidei, potest actus fidei variè resolvi.

1. Itaque resolvi potest in motiva credibilitatis, tanquam in dispositiones, id est, tanquam in ea quibus intellectus ad credendum disponitur; vel, si vis, tanquam in conditionem sine qua intellectus non crederet. Sic resolvo fidem meam, dum quaerenti v. gr. quare credam veram esse religionem Christianam, respondeo me credere, quia per multa & magna argumenta, evidenter credibile, vel etiam evidens est evidentia magna morali, religionem christianam esse veram religionem.

2. Resolvi potest in obligationem & honestatem cre-

dendi, tanquam in motiva, quibus inducimur ad volendum credere. Sic resolvo fidem meam, dum quaerenti v. g. quare credam omnia à Deo revelata, respondeo, quia teneor, & honestum est in omnibus se submittere auctoritati Dei loquentis.

3. Resolvi potest in Deum, tanquam principium effectivum. Sic resolvo fidem meam, dum quaerenti v. g. quare credam tot mysteria, ad credendum tam difficilia, respondeo, quia Deus me gratia sua adjuvat ad credendum.

4. Resolvi potest in voluntatem, tanquam in causam applicantem & determinantem intellectum. Sic resolvo fidem meam, dum quaerenti v. g. quare credam mysterium Trinitatis, quod videtur pugnare cum principiis lumine naturali notis, respondeo me credere, quia summæ auctoritati divinæ supremum cultum exhibere volo, captivando intellectum in assensum rerum cum ratione apparenter pugnantium.

5. Resolvi potest tanquam in causam dirigentem, in Ecclesiam habentem auctoritatem, fundatam in argumentis, quibus ejus doctrina redditur evidenter credibilis, aut etiam evidenter vera evidentiā magna morali. Sic resolvo fidem meam, dum quaerenti v. g. quare credam Scripturam hanc esse verbum Dei, respondeo me credere, quia hanc Scripturam esse verbum Dei tenet & semper tenuit universa collectio fidelium, sive, quod idem est, quia quod Scriptura hæc sit verbum Dei, est unum è præcipuis articulis doctrinæ Christianæ.

6. Resolvi potest, tanquam in causam proponentem, in Ecclesiam habentem auctoritatem fundatam in speciali Spiritus sancti assistentia, in scripturis promissa. Sic resolvo fidem meam, dum quaerenti v. g. quare credam esse in Christo duas voluntates, divinam & humanam, respondeo, quia hoc ab Ecclesia in Concilio generali definitum est.

7. Potest resolvi in veracitatem & revelationem divinam, tanquam in motivum formale intrinsecum. Sic resolvo fidem meam, dum quaerenti v. g. quare credam mysterium incarnationis, respondeo me credere, quia prima veritas revelavit verbum esse incarnatum, &c.

Vitiosum circulum admittit, qui hoc per illud, & illud per hoc sive mediātē sive immediatē probat in eodem progressu, & apud eundem, qui æquē utrumque negat, vel æquē de utroque dubitat. Sic vitiosæ circulationis reus esset, qui pagano æqualiter neganti Scripturam & Ecclesiam, probaret Scripturam per Ecclesiam, & Ecclesiam per Scripturam, ibi sistendo.

Non admittit vitiosum circulum, qui probat hoc per illud, & illud per hoc in diverso progressu, & in ordine ad diversum intellectum, quando scilicet hoc ignotius est uni, & notius alteri: nam v. g. sine circulo vitioso probo causam per effectum illi cui effectus notior est quam causa; & vicissim probo effectum per causam alteri, cui causa notior est, quam effectus. Hinc sine vitiosa circulatione probamus Judæis novum testamentum ex veteri quod admittunt, & vicissim testamentum veteris Manichæis, ex novo, quod agnoscunt. Item sine vitiosa circulatione probamus Ecclesiæ infallibilitatem ex Scriptura contra hereticos, qui Scripturam agnoscunt; & vicissim Scripturam ex infallibilitate Ecclesiæ, contra alios, qui admittunt hanc infallibilitatem.

Omni suspitione vitiosæ circulationis caret progressus ille, quo sistitur in aliquo, quod est ultimum simpliciter in illo progressu, & quod est per se notum. Unde Catholicus in reddenda ratione suæ fidei non admittit vitiosum circulum, quia sistit in aliquo, quod est ultimum simpliciter in progressu quem facit, & per se notum. Res declaratur exemplo. Quæris à Catholico, quare credit realem Christi præsentiam in Eucharistia? Respondet, quia hæc Christi verba, *Hoc est corpus meum*, significant realem ejus in Eucharistia præsentiam. Quæris, quare credat hunc esse sensum verborum Christi? Respondet, quia ita definitum est ab Ecclesia, quæ in definitionibus fidei infallibilis est. Quæris quare credat Ecclesiam esse infallibilem in de-

initionibus fidei? Respondet, quia hoc manifestè docet Scriptura, quæ est verbum Dei, puta hæc: *Porte inferi non prævalerunt adversus eam*; Quibus verbis manifestè promittitur specialis Spiritus sancti assistentia in rebus fidei rectè definiendis. Quæris unde habeat, quod hæc Scriptura sit verbum Dei? Respondet, ex eo quod, hanc Scripturam esse verbum Dei, sit unus è præcipuis articulis doctrinæ Christianæ; quam veram & divinam esse, evidenter credibile, imò simpliciter evidens est evidentiā magna morali, propter argumenta quibus nititur ejus veritas & divinitas; ibique sistit, in illis scilicet argumentis, quæ per se & non per aliquid sibi superadditum ex parte objecti, hanc evidentiā mentibus ingerunt.

Dices. At hoc est, probare infallibilitatem Ecclesiæ per ipsam infallibilitatem Ecclesiæ, & consequenter probare idem per idem, quod est nugari, & in circuitu ambulare. R. Hoc est, probare infallibilitatem Ecclesiæ, in dirimendis fidei controversiis, ut expressam distinguere in verbo Dei, per eandem infallibilitatem Ecclesiæ, in discernendis veris Scripturis à falsis, ut evidenter credibile, imò evidentem simpliciter evidentiā magna morali, propter notas & characteres, quibus distinguitur christianismus, & apparet divinus, atque à Deo institutus. Quod non est, probare idem per idem: hoc enim est, infallibilitatem Ecclesiæ in dirimendis controversiis fidei, ut expressam in verbo Dei, probare mediate per argumenta credibilitatis, quibus nititur doctrina Christiana, & quæ sunt veluti primum & universalissimum principium credendi omnia, quæ fide divina creduntur.

Iniquè igitur vitiosam circulationem nobis objiciunt hæretici; præsertim cum ipsimet in illa hæreant: nam si quæras ab eis, unde habeant hanc Scripturam esse divinam, respondent se habere ex interno & privato spiritus, qui est Spiritus sancti testimonium. Quod si quæras ulterius, unde habeant, quod spiritus ille privatus sit testimonium Spiritus sancti; cum hoc nec sit evidens per se, nec specialiter ipsis revelatum? respondent se habere ex Scriptura, hac verb. gr. *Oves meæ vocem meam audiunt*; vel quia Spiritus ille privatus conformis est Scripturæ. Unde divinitatem Scripturæ probant per spiritum privatum, & spiritus privati sinceritatem probant per Scripturam, sicque divinitatem Scripturæ probant per ipsam Scripturam præcisè; quod evidenter est in circuitu ambulare: nec aliter evadere possunt, cum dicant nihil esse credendum, nisi quod continetur in Scriptura, juxta internum & privatum eorum spiritum intellecta, pertinaciterque rejiciant infallibilem in discernendis veris Scripturis, earumque germano sensu explicando, auctoritatem Ecclesiæ, quantumvis credibilem, imò evidentem simpliciter evidentiā magna morali, per motiva quibus suaderetur veritas & divinitas christianismi.

DISPUTATIO IV.

De necessitate fidei divinæ, & ejus externæ professionis.

Nota 1. Duplex est necessitas respectu salutis, nempe necessitas medii, & necessitas præcepti. Necessarium ad salutem necessitate medii, est illud, sine quo non potest obtineri salus secundum legem Dei ordinariam. Talis est v. g. baptismus respectu infantium, qui non occiduntur in odium Christi, vel religionis Christianæ. Tale etiam est Sacramentum Pœnitentiæ, vel in re, vel in voto susceptum, respectu adultorum, qui post susceptum baptismum mortaliter lapsi sunt. Necessarium ad salutem necessitate præcepti, est illud, sine quo salus obtineri non potest, quia cadit sub præceptum: unde cessante præcepti obligatione, non est amplius ad salutem necessarium, & sine jactura salutis omitti potest.

Nota 2. Necessarium necessitate medii differt dupliciter à necessario necessitate præcepti. Nam 1. necessarium necessitate medii non potest omitti sine jactura salutis, etiam si inculpabiliter omittatur, ut patet in par-